

سیاست‌گذاری سینما در اندونزی

ترجمه: مولود پاکروان

آشتفتگی سیاسی سال‌های ۱۹۶۵-۶، در زندگی عمومی اندونزی اغلب نهادها، از جمله نهادهای سینمایی را دگرگون کرد. این تغییرات، سازمان‌های حرفه‌ای، اقتصاد تولید فیلم و کارکرد سانسور را تاثیر ساخت. این دگرگونی یک شبه روی نداد بلکه برخی از این تغییرات پیش از کوتای نظامی اکتبر ۱۹۶۵، آغاز شده بود. نظم نوین، از حکومت قبلی، اصل کنترل شدید رسانه، تحت نظر وزارت اطلاعات را به ارت بردا.

تا سال ۱۹۶۴، مسئولیت سینما، بین چهار دپارتمان تقسیم شده بود: آموزش و فرهنگ، اطلاعات، تجارت و صنعت. در سال ۱۹۶۴، وزیر اطلاعات عهده‌دار مسئولیت تمامی جنبه‌های سینما

■ جایگاه سینما در دستگاه قدرت، بر نفوذ رسانه‌ای - اطلاعاتی و در نتیجه بعد امنیت و پروپاگاندا به جای بعد هنری با خلاق آن تاکید گذاشت.

در اندونزی شد. در نتیجه سینما مانند رادیو و مطبوعات تلقی شده و تحت چهارچوب‌های اطلاعاتی اداره شد، در حالی که سایر فعالیت‌های فرهنگی و هنری مانند تئاتر و ادبیات در حوزه مسئولیت وزیر آموزش و فرهنگ باقی ماند. در ۱۹۷۸، دپارتمان اطلاعات تحت منولیت وزیر هم پایه سیاست و امنیت (منکو بولکام) قرار گرفت، در حالی که دپارتمان آموزش و فرهنگ جزیی از وزارت رفاه عمومی شد. بنابراین جایگاه سینما در دستگاه قدرت، بر نفوذ رسانه‌ای - اطلاعاتی و در نتیجه بعد امنیت و پروپاگاندا به جای بعد هنری یا خلاق آن تاکید گذاشت.

سیاست‌های ناسیونالیستی چپ دوره سوکارنو در بسیاری از

بدھیم که سوابق او نشان دهد به لحاظ اخلاقی، فرهنگی و روحی مشکلاتی دارد کار نمی‌تواند درست انجام شود. ما معتقدیم وقتی بازیگری می‌خواهد حس بگیرد و در قالب یک شخصیتی فرو رود، باید حداقل‌هایی داشته باشد.» و جالب است که مستند ایشان براین مطلب آقای فراتی است! (آن بحثی که آقای فراتی در مراسم جشنواره نمایز در مورد نمایز مطرح کردند، بحث جالی بود. ایشان گفت اگر بازیگری خودش نمایخوان بباشد و نارک الصلة باشد، نمی‌تواند نمایز را با حالت واقعی و معنوی خودش اجرا کند.) «خوب است نظر آقای فراتی و ضرغامی را به فیلم عمر مختار که چندین بار از سیمای جمهوری اسلامی پخش شده است جلب کنیم. نمایزی که آتنونی کوین در نقش عمر مختار در انتهای فیلم خوانده است، نمایزی توانم با معنویت و خلوص است که در پیشنهاد باوری عمیق ایجاد می‌کند و همین عمر مختار (آتنونی کوین) در پشت صحنه و ساعتی بعد با زنانی که در فیلم شوهر ایشان در جنگ شهید شده‌اند، مشغول شناکردن در استخوان‌بندی‌ترین نوع تضعیف نظام همان طور که بارها در مقالات نوشته‌ام، عملکرد بد زمامداران است و گرنه انتقاد به نظام، به تعویت نظام منجر می‌شود. سیاست‌گذاران فرهنگی نظام جمهوری اسلامی خوب است علاقه‌ای را که به امام خمینی نشان می‌دهند با تفکر و علم نسبت به اندیشه‌های امام توأم کنند. در سراسر آثار امام با ظاهرگرایی بشدت مبارزه شده است. اگر به آثار شهید مطهری هم که مطابق سخن مقام رهبری، اساسنامه جمهوری اسلامی است مراجعه کنید، در می‌باید که از نظر ایشان آنچه اهمیت دارد محظوظ و هدف است نه شکل و فرم. شکل و فرم ابزار است و ابزار مقدس نیست. آنچه اصالت دارد، باطن و محظوظ اثر است.

سخن آخر

آنچه گفته شد به مصادف «گذشته چراغ راه آینده است» بود. معاونت سینمایی در دوره جناب آقای خاتمی نباید شده باشد. بی‌اعتنای باشد. باید از سر تأمل در سینمای پس از انقلاب نگریست. شعار مردمی بودن که در دولت جناب آقای خاتمی تکرار می‌شود، اگر بی‌بهره از باطن و حقیقت باشد، زود بر ملام می‌شود. راه تحقق این شعار آن است که در عین توجه به باطن و تفکر از توجه به ظاهر نمایم. و این مرتبه اهل ولایت و «انعمت علیهم» است. جدایی هریک از این دو و عطف توجه به یکی، شعار سینمای مردمی را به پری روشنگرانه تبدیل خواهد کرد.

۱. فخر الدین انوار، مجله فیلم، شماره ۷۵، صفحه ۷۲.
۲. فخر الدین انوار، مجله فیلم، شماره ۷۵.
۳. فارابی، بهشتی، ش. اول، ۱۳۶۷.
۴. روزنامه کیهان مصاحبه سال ۷۱.
۵. سوره، ش. اول، دوره دوم، ص ۵۱.
۶. همان، ج ۱.
۷. برای اطلاع بیش تراز این نظریه رجوع شود به مقاله دکتر رضاداوری در باره ماهیت تمدن غرب در کیهان فرهنگی.
۸. مراجعت شود به کتاب «دیدگاه‌های فرهنگی و هنری ازانشوارات روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی».
۹. همان.
۱۰. همان.

نتیجه بک تمهد تازه نبود، بلکه به دلیل گسترش سریع افتاده اندونزی در آن دهه بود و تغیرات مختصه‌ی در واردات سالانه حدود ۷۵۰ فیلم خارجی ایجاد کرد. تولید کنندگان فیلم‌های اندونزی‌بایی، در اوایل دهه ۱۹۷۰، دو شکایت عمدۀ علیه جایگاه خود در بازار فیلم داشتند:

**از زمانی که واردات دوباره ممکن شد،
عوامل محلی پیشین کمپانی‌های بزرگ
امريکاني توائستند موقعیت خود را به
عنوان وارد کنندگان، دوباره ثبت کنند.**

اول آن که وارد کنندگان نسبت به تولید کنندگان داخلی، فیلم‌های بیشتری برای عرضه به سالانهای سماش داشتند. وارد کنندگان به عنوان کاربرداران اصلی فیلم برای سالانهای نهایی، برای تصمیم‌گیری در مورد این که چه زمانی، چه تعداد و حتی کدام یک از فیلم‌های اندونزی‌بایی نمایش داده شود، تسلط و برتری داشتند. این قدرت هنگامی که واردات در دست‌های کمتر و کمتری تمرکز پیدا کرد، نفرت انگیزتر نیز شد؛ چرا که هر وارد کننده برای فروش، حتی در مقایسه با بزرگ‌ترین تولید کنندگان، به تعداد بسیار زیادی فیلم دسترسی داشت.

در حالی که تعداد سالانهای نمایش نیز رو به افزایش بود، این توسعه به صورت کاملاً نامتوازن و نامتباشی در بالای شهر پیش‌تر بود. سینماهای گران قیمت شهری در اندونزی به لحاظ تاریخی برای بخشی از جامعه ایجاد شده بود که اساساً به فیلم‌های هالیوود علاقمند بودند. بنابراین سینمای نوین بالای بازار، خود به خود، وارد کنندگان را به خود جلب کرد.

اهمیت میانی و فراینده انتقادهای مربوط به نفوذ اقتصادی و فرهنگی خارجی در حدود سال‌های ۱۹۷۲-۳ صنعت فیلم محلی را در دستور کار خود قرار داد. بلاfacile پس از زانویه ۱۹۷۲ که حکومت اندونزی به ناسیونالیسم اقتصادی روی آورد، برنامه کاهش تصاعدي در واردات فیلم آغاز شد. این طرح، کاهش واردات تا ۱۰۰ فیلم در هر سال بود. واردات از ۶۰۰ فیلم در سال ۱۹۷۲ به ۳۰۰ فیلم در ۱۹۷۶ تقلیل پیدا کرد. طرح پیشنهادی این بود که تا ۱۹۷۹، به جز چند فیلم خوب بزرگ‌بوده وارداتی صورت نگیرد.

با این وجود، افراد درون صنعت از جمله کسانی که به وزیر اطلاعات، «ماشوری» بدمگان بودند، به سختی به کل این پروژه اعتماد کردند. بالاخره حتی وقتی که او واردات را قطع کرد، بدان سمت گام نهاد تا موقعیت وارد کنندگان اندونزی‌بایی را در بازار بین‌المللی فیلم مستحکم کند.

ماشوری، با توجه به نصیحت برخی از وارد کنندگان، در این مورد که رقابت در میان خریداران اندونزی‌بایی به طور مصنوعی، قیمت فیلم‌های خارجی را بالا می‌برد، تصمیم گرفت که وارد کنندگان

جنبه‌های سیاست خارجی به ضد امریکانی گرایی منجر شده بود. یکی از عناصر عمومی فرهنگ ساسیونالیسم تحریم فیلم‌های امریکانی در ۱۹۶۴ بود. با تغییر اهتمه سیاست، پس از اکتبر ۱۹۶۵، بازار فیلم به روی واردات خارجی باز شد. تا سال ۱۹۶۷، تعداد فیلم‌های وارد شده به ۴۰۰ مورد در هر سال افزایش یافت و پس در سال ۱۹۶۹، تقریباً دو برابر شد.

۱۵ سال پیش از آن که در سال ۱۹۶۴ فیلم‌های امریکانی تحریم شود، هنگامی که Ampal (انجمن فیلم امریکانی در اندونزی) بر بازار سطح داشت، قادر بود تغییرات از توزیع کنندگان و سالانهای نمایش را به وجود آورد. از زمانی که واردات دوباره ممکن شد، عوامل محلی پیشین کمپانی‌های بزرگ امریکانی توائستند موقعیت خود را به عنوان وارد کنندگان، دوباره ثبت کنند. در همین زمان برداشته شدن فشارهای سیاسی از روابط تجاری با هنگ کنگ و تایوان، اجازه داد مراودات تجاری چینی احیا شود، در نتیجه فیلم‌های چینی (از این دو کشور) برای نخستین بار پس از دهه ۱۹۳۰، به بخش عمده واردات تبدیل شد، و این زمانی بود که صنعت محلی (با برخی از ستارگان و کارگرگان هایش در پشت موانع) در تقلا و کشمکش بود که در سال ۵ با ۱۰ فیلم تولید کند. تلاش برای تولید فیلم‌های اندونزی‌بایی، برای بازاری که بخش واردات آن به لحاظ تاریخی، بسیار قوی تر بود گفتمان ناسیونالیسم فرهنگی را پرورانده بود. اما در سال ۱۹۶۶، میاست در راهی باز به روی واردات فیلم توائست بدون هیچ مقاومتی وارد عرصه شود، چرا که مخالفت با واردات به میاستهای جاج چپ نسبت داده شده بود. با این وجود مانند قبل از سال ۱۹۶۵، متخصصان فیلم، بحث بر علیه واردات بدون محدودیت را آغاز کردند. سرانجام در او اخر سال ۱۹۶۷، وزیر اطلاعات (B.M.Diah)، با حمایت از هنرپیشگان و کارگران متعهد سینما و برای ارتقاء استاندارد و تکنولوژی سینمای ملی نوسازی تولید فیلم ملی وارد عمل شد. در اقدام جدیدی که غالباً SK71 خوانده می‌شد، مالیات معادل

سینماهای سبک جدید (چند ساله) بعد هادر مقایسه با فیلم‌های وارداتی برای فیلم‌های اندونزی‌بایی، بی‌فایده و نامساعد بود.

پایه ۲۵۰ هزار روپیه برای هر فیلم وارد شده به اندونزی، وضع شد. این مقدار بعد از تولیدات داخلی و کمپانی‌های سرمایه‌گذار واردات که «همکار تولید» محسوب می‌شدند نیز تعلق گرفت. سرمایه توسط بنیاد فیلم «خدود مختار» و بر پایه توصیه‌های شورای فیلم به کار رفت. این سیستم تا اوایل سال ۱۹۷۶ با تغییرات کمی به کار خود ادامه داد. در ۱۹۷۵ تولید فیلم اندونزی شروع به رشد کرد. در آن سال ۲۲ فیلم، معادل متوسط فیلم‌های دهه ۱۹۶۰، ساخته شد. در سال ۱۹۷۱، تعداد تولیدات محلی به ۵۰ فیلم رسید و سهم آنان از مخاطب تا ۲۰ درصد افزایش یافت. البته افزایش تولید از هر نظر،

بنابراین فیلم‌های اندونزیایی در شهرهای کوچک‌تر و در سینماهای اکران دوم، فرصت نمایش پیدا می‌کردند. امکان ورود نسخه‌های بیشتر، به طور قابل توجهی، قیمت واحد به ازاء هر فیلم وارداتی را کاهش داد، زیرا بیشترین عنصر در ساختار قیمت، حق التالیف یا حق امتیاز (The royalty) در برخی موارد، بدون در نظر گرفتن تعداد نسخه‌های خریداری شده، ثابت باقی می‌ماند. بنابراین تغییری که علی مورتوپو ایجاد کرد، بدین معنا بود که اکنون فیلم‌های وارداتی می‌توانستند سهم بیشتری از بازار را با خرج سرمایه کمتری به دست آورند.

ماشوری مالیات تحت عنوان Sk71 که قبل از کشیده شد را تعییر داد، به این صورت که هر واردات کننده متفاوت شد به ازاء هر سه فیلم وارداتی، برای تولید حداقل یک فیلم داخلی سرمایه‌گذاری کند. در

سینماهای گران قیمت شهری در اندونزی به لحاظ تاریخی برای بخشی از جامعه ایجاد شده بود که اساساً به فیلم‌های هالیوود علاقه‌مند بودند.

حالی که اکثریت دست‌اندرکاران فیلم، حامی تولید اجباری فیلم باقی ماندند، سرمایه‌گذاران صنعت توانستند در این مورد که تولید اجباری به کاهش کیفیت فیلم‌ها مجرّم شود، بخشی را آغاز کنند. در طول هفت‌ماهی که علی مورتوپو وزیر اطلاعات بود، قانون تولید اجباری بامالیات پایه‌ای معادل سه میلیون روپیه (در حدود ۱/۱۰ هزینه تولید یک فیلم کم بودجه در اوخر ۱۹۷۰) به ازاء هر فیلم وارداتی، جایگزین شد. علی‌رغم لفاظی او در این که فیلم‌ها می‌باشد به یکی از کالاهای اصلی صادرات غیر نفتی اندونزی تبدیل شوند (لفاظی‌ای که تا سال ۱۹۹۰ ادامه یافت)، تولید محلی در طول وزارت مورتوپو، از ۱۲۲ فیلم در ۱۹۷۷ تا در ۵۲ تا در ۱۹۸۲ کاهش یافت.

در سال ۱۹۸۳، هارموکو (Harmoco) جانشین علی مورتوپو شد. هارموکو برای دوره کوتاهی به سیاست مادوروی در کاهش تصاعدی سهم واردات بازگشت که تا ۱۹۹۰، آن را به ۱۶ فیلم رساند و از آن پس در همین تعداد ثابت ماند. در اوایل دهه ۱۹۹۰، او سرپرست انتقاضی و تحلیل‌گر سریع تولید فیلم بود. بنایه گزارشات وزارت اطلاعات، ۹۵ کمپانی تولید فیلم در سال ۱۹۹۰ فعلی بودند که در سال بعد به ۵۵ کاهش یافت. یک سال بعد از آن، تولید فیلم به ۵۰ فیلم کاهش یافت و سرانجام در ۱۹۹۴ به ۳۵ فیلم رسید. متقدیان وزیر در صنعت فیلم، این کاهش را به عنوان بی‌آمد مستقیم پیدایش یک انحصار تجاری همراه با عاملی مهلك در سیستم توزیع فیلم دانستند که وزیر نمی‌توانست و یا نمی‌خواست آن را محدود با قطع کند.

همان‌گونه که ذکر شد، هم جهت نا سیاست اقتصادی حکومت در دهه ۱۹۷۰، انحصارهای واردات که از سوی دولت حمایت

برای معامله با دلالان فیلم خارجی، از طریق اتحادیه‌های خرید اقدام کنند.

این بحث، مطابق سیاست اقتصاد ملی بود. سیاستی که مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌الملل (CSIS) – که در حال ایجاد «غول‌های ملی» به منظور خنثی کردن قدرت «غول‌های خارجی» بود – شکل گرفته بود.

در اکتبر ۱۹۷۳، تمامی وارد کنندگان فیلم‌های چینی، در یک «ائتلاف اقتصادی» گرد آمدند که رهبری انتخاب شده آن، خرید رالنجم داده و سپس فیلم‌ها را برای توزیع به اعضاء کمپانی‌ها می‌سپرد. در مارس ۱۹۷۶، علی‌رغم مخالفت بسیاری از وارد کنندگان سینست، این ائتلاف به تمام فیلم‌های وارداتی تعمیم داده شد. چهار ائتلاف برقرار شد: یکی برای فیلم‌های چینی (ائتلاف ماندارین) دیگر برای فیلم‌های آسایی (ائتلاف آسیا) و دو تا برای فیلم‌های اروپایی و امریکایی (اروپا امریکا) دومی دو سال بعد ملغی شد).

وزیر، چهار کمپانی را نماینده و مأمور سرپرستی چهار ائتلاف کرد و از آن جا که هیچ بازبینی واقعی بر قدرت کمپانی‌هایی که هر گروه از واردات را هدایت می‌کردند وجود نداشت، به نحوی موثر مراقب و ناظر ساختار قانونی برای کنترل انحصار واردات بود. روسای گروه‌ها، کل سهم ائتلاف را تحت اختیار داشتند و ابزارهای مختلفی را به کار می‌گرفتند تا کمپانی‌های عضوی را که مقاومت می‌کردند تحت فشار قرار دهند.

از سال ۱۹۷۸ به بعد، باروی کارآوردن ژنرال علی مورتوپو، بر جسته ترین عضو رژیم نظام نوین که اطلاعات را در اختیار گرفت، تحکیم و تقویت بخش واردات بیشتر شد. آخرین بقایای

ماشوری، با توجه به نصیحت برخی از
وارد کنندگان، در این مورد که رقابت در
میان خریداران اندونزیایی به طور
مصنوعی، قیمت فیلم‌های خارجی را بالا
می‌برد، تصمیم گرفت که وارد کنندگان
برای معامله با دلالان فیلم خارجی، از
طریق اتحادیه‌های خرید اقدام کنند.

محدودیت واردات از سال ۱۹۸۰، که در آن تنها دو نسخه از هر فیلم خارجی می‌توانست وارد شود، اکنون برداشته شد. وزیر ماشوری، تعداد فیلم‌های مجاز را به سه فیلم افزایش داده بود. مورتوپو آن را به ۶ فیلم سپس به ۹ فیلم و نهایتاً به ۱۵ فیلم در سال ۱۹۸۲ رساند.

محدودیت قدیمی به این معنا بود که فیلم‌های وارد شده تنها می‌تواند به طور همزمان در دو سالن نمایش داده شود و نسخه‌ها طبعاً پس از نمایش در شهرهای بزرگ غیر قابل استفاده می‌شوند.

برای فیلم‌های اندونزیابی شد. از آن‌جا که سهمیه مربوط به هر سینما، که قانون‌گذاری آن، سالن‌های نمایش چند اکرانی را در بیش از یک دهه قبل از تاسیس آن‌ها، پیش‌بینی نمی‌کرد، ثابت بود، مجموعه سینمایی جدید توانستند تنها با اکران فیلم‌های اندونزیابی در یکی از سه یا شش سالن نمایش خود، قانون را اجرا کنند. در نتیجه، زمان کم تری برای اکران نسبت به تولیدات داخلی اختصاص دادند.

در اوخردهه ۱۹۸۵، فیلم‌سازان اندونزیابی، به سبب واردات فیلم، آن تقدیر نگران سهم بازار برای فیلم‌های محلی بودند که برخی از آنان در کنار غول صادر کننده فیلم‌های امریکایی MPEAA به مبارزه بر علیه سوپترا پیوستند.

از سال ۱۹۷۲ به بعد، یعنی هنگامی که حکومت، قانون‌گذاری برای آزادسازی وارد کننده تک فیلمی را آغاز کرد و سهمیه‌های واردات را تعیین نمود، انجمن صادرات فیلم امریکا MPEAA که

فرش‌های جدید گران قیمت، صدلی‌های راحت، سرویس‌های بهداشتی سیستم پروژکشن و صوتی بسیار پیش‌رفته، برخی از تماشاگران را بازگرداند.

فیلم‌های استودیوهای عمده هالیوود را ارایه می‌کرد (MGM، یونایتد آرتیست، برادران وارنر، یونیورسال، دیزنی و فوکس فرن پیشم)، به شکل «وره»، توجه خود را به کاهش در دسترسی به بازار اندونزی معطوف می‌کرد. در ۱۹۸۸ لازم شد نخستین بار پس از طرد آزادسازی ایالات امریکا در سال ۱۹۶۴ MPEAA حق توزیع مستقیم فیلم‌های خود را به سینماهای اندونزی متعاقباً کرد. در ۱۹۸۹، به تحریک MPEAA، اندونزی در «لیست مراقبت» دپارتمن تجارت ایالات متحده به خاطر اعمال تجاری غیر دولتی، گنجانده شد.

در سال ۱۹۹۱، سه سال پس از مذاکرات جدی بین دیپلمات‌های امریکایی و وزرای مختلف اندونزی MPEAA تقاضای خود را از توزیع مستقیم کاهش داد و موافقت کرد تا از طریق شرکت‌های تابعه سوپترا کار کند. همچنین مالیات فیلم‌های خارجی معادل فیلم‌های اندونزی اکران شده در سالن‌های درجه ۸ کاهش داده شد. بنابراین، بازار فیلم اندونزی به لحاظ اقتصادی تا حد زیادی دارای قانون و به لحاظ فرهنگی، مقررات زدایی شد یا بی‌نظم بود. ناسیونالیسم اقتصادی، که ایجاد انحصارهای واردات را موجه و مشروع کرد، اینک به نظر نمی‌رسد که ناسیونالیسم فرهنگی را در دست تهیه داشته باشد. ■

عنوان اصلی مقاله:

Cinema Policing in Indonesia

نوشه: کریشانس

منبع: Film Policy, Routledge, 1996.

می‌شوند، در صنعت فیلم نیز آغاز به شکل‌گیری کرد. سوپتان فیلم (Suptan) متعلق به سودویکاتمنو Sudwickatmono برادر خواندۀ ریس جمهور سوہارتو، به عنوان همامه‌گ کننده ائتلاف ماندارین تعیین شد. سوپتان بخشی از گروه سوبترنا (Subentra) شد که در سال ۱۹۸۰ توسط سودویکاتمنو بنی سوهرمن - تاجر اندونزیابی برجسته چین - تأسیس شده بود.

به گونه‌ای فراینده، در طول نیمه دوم دهه ۱۹۸۰ توزیع تمامی فیلم‌های وارداتی در اندونزی، به عوامل سوپتان که قبلاً تنها فیلم‌های چینی زبان را توزیع می‌کردند سپرده شد. سرانجام حتی دفاتر کار دو سازمان وارداتی دیگر به ساختمن سوپتان انتقال یافت، به طوری که در پایان دهه ۱۹۸۰، سوپتان به هر قصد و نتی، تنها وارد کننده فیلم بود. انحصار سوپتان تا حدی با مانور سیاسی و نیز با اقدامات گسترده‌ای در سرمایه‌گذاری‌های کمپانی مادر یعنی سوبترنا در توسعه کاملاً نوین بازار فیلم اندونزی، میسر شد. کمپانی در سال ۱۹۸۶ نخستین زنجیره سینمای Sineplex CinemaComplex به سالن‌های نمایش با پرده‌های چندگانه هستند - را به نام (a) تأسیس کرد.

تنها یک تشکل برگ مانند سوبترنا می‌توانست به چنین اقدام متهورانه‌ای دست بزند. آن هم در زمانی که تعداد مخاطبان، به ویژه در سطح بالای بازار روبه کاهش و تحلیل بود. این آزمایش موفق شد. فرش‌های جدید گران قیمت، صندلی‌های راحت، سرویس‌های بهداشتی سیستم پروژکشن و صوتی بسیار پیش‌رفته، برخی از تماشاگران را باز گرداند.

لازم است گسترش سریع سوبترنا، تا حدی در زمینه تغییراتی که در اقتصاد اندونزی در تمام دهه ۱۹۸۰ و در نتیجه سقوط قیمت نفت و دوره فترت رخ داده، بررسی شود. رایشنون پیشنهاد کرد که حکومت، تحت فشار بین‌المللی و نیز سرمایه‌داران داخلی برای رها کردن سیستم حفاظت و حمایت دولتی انحصارها، آزادسازی برخی از بخش‌های اقتصاد را آغاز کند.

با این وجود در صنعت فیلم (و سایر بخش‌هایی که دوستان ریس جمهور به آن علاقه‌ای اساسی داشتند)، ساختارهای قدیمی برای انحصار حمایت شده خود در واردات فیلم به دست آورد. طی دو سال پس از برقراری نخستین «مجموعه سینما» در ۱۹۸۶، سوبترنا برای تبدیل سالن‌های نمایش قدیمی به سینماهای سبک جدید چند پرده‌ای (Multi - Screen) ابتدا در جاکارتا و سپس در سایر شهرهای برگ سرمایه‌گذاری مسگینی کرد. در سال ۱۹۹۰ نخستین سوبترنا در اندونزی را در اختیار داشت، اما نسبت بیشتری از سالن‌های نمایش با کیفیت بالا، در شهرهای اصلی در اختیار او بود.

سینماهای سبک جدید بعداً در مقایسه با فیلم‌های وارداتی برای فیلم‌های اندونزیابی، بی‌فایده و نامساعد بود. بنابر حکمی که در سال ۱۹۷۵، توافقاً توسط وزیر اطلاعات و وزرای امور داخلی و آموزش و فرهنگ صادر شد، هر سالن نمایش به اکران حداقل دو فیلم اندونزیابی در ماه و هر بار حداقل به مدت دو روز، متعهد شد. این مسئله، باعث تأمین ۱۵-۱۰ درصد از کل زمان اکران موجود،